

Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet: En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Er beteckning: LI2023/03629

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Jämtlands län, hädanefter Länsstyrelsen, är positiv till att otydligheter i lagstiftningen omhändertas och föreslagna lagändringar bedöms överlag vara nödvändiga och bra. Framförallt med anledning av att åtgärdstakten enligt vattenförvaltning i dagsläget är allt för låg och att nuvarande otydligheter i regelverket leder till en splittrad och ineffektiv hantering av vattenfrågor inom samhällsplaneringen. Det är särskilt bra att det görs en tydlig koppling från plan- och bygglagen (2010:900), PBL, till hela kap. 5 miljöbalken, inklusive försämrings- och äventyrandeförbudet.

Gällande strandskydd saknar Länsstyrelsen en bedömning och utredning över konsekvenserna av förslaget och efterfrågar en tydligare redogörelse över hur bestämmelserna ska tillämpas i praktiken.

2 kap. 10 § PBL behöver fortsatt gälla för andra ärenden enligt PBL. Detta med anledning av att det finns bygg- och rivningslovssituationer där statusen i närliggande recipienter risker att försämrats eller äventyras om hänsyn inte tas till miljökvalitetsnormerna för vatten.

Definitioner av dagvatten, vattenområden, vattenskyddsområden och olika typer av miljökvalitetsnormer bör vara entydiga.

Det behövs korrigeringar, förtydliganden och kompletteringar i bestämmelser och vägledningar för utpekande av kraftigt modifierade vatten och tillämpning av undantag för mindre strängt

krav, inklusive bedömning av orimliga kostnader, inom ramen för urban markanvändning och planläggning.

Skogsvårdslagen bör omfatta resultatnormer.

Förslaget om en generell tillämpning av undantag för mindre strängt krav vid gränsöverskridande påverkan bör ses över.

Länsstyrelsen ställer sig kritisk till förslaget om tillämpning av blandningszoner.

Utredningen bör kompletteras så att hänsyn tas till särskilda förhållanden i fjällområden där helhetssynen i bedömningar ofta är viktigare än i andra områden.

Avslutningsvis är Länsstyrelsen tveksam till om föreslaget tillskjutande av medel kommer vara tillräckligt. Bristande resurser hos länsstyrelsen kommer att ha en negativ påverkan på genomförandet av förslagen i alla led.

Länsstyrelsen ställer sig särskilt positiv till följande förslag:

- Att olika begrepp definieras tydligare och integreras i PBL och Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV.
- Nya möjligheter att ställa krav på skyddsåtgärder med mera vid planläggning i detaljplan och områdesbestämmelser.
- Möjligheten att upprätta regionala/lokala åtgärdsprogram.
- Bättre integrering och förtydligande av försämrings- och äventyrandeförbud i PBL och annat regelverk.
- Att krav på ansökan om vattenskyddsområden regleras i LAV.
- Ett skyndsamt framtagande av informations- och utbildningsinsatser samt vägledningsmaterial.

1.6 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Förslaget till ändring i 17 § Skogsvårdslagen bör utöver gränsvärdesnormer även omfatta resultatnormer. Alternativt att hänvisning görs till samtliga miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken. Detta med anledning av att skogsbruket innebär en omfattande påverkan på övergripande ekologisk status, hydromorfologi och biologi, inte enbart kemiska status.

10.3 Nya och ändrade lagdefinitioner

Länsstyrelsen ser ett behov av tydliggörande gällande dagvatten kopplat till snö i utredningen. Det är i nuläget inte tydligt hur snö och avsmältning av snö bör definieras eller hanteras i ärenden enligt PBL. I länet finns exempel på dagvattenutredningar som lyfter snö och snöupplag som en del av dagvattenfrågan, som i samband med avsmältning för med sig föroreningar till vattenmiljön.

Länsstyrelsen saknar vidare en redogörelse kring betydelsen av dagvattenhantering i förhållande till risker för erosion och ras. I länet har vi många exempel på där dagvattenhantering påverkar de geotekniska förutsättningarna inom och utanför planområden, framför allt i våra fjällområden.

I övrigt är Länsstyrelsen mycket positiv till att dagvatten definieras i både PBL och LAV samt att det i LAV tydliggörs att dagvatten är en egen vattentjänst. Förslaget lyfter statusen på frågan om dagvatten och tydliggör att hantering av dagvatten är viktig att beakta i alla plansammanhang.

10.4 Förtydligade bestämmelser om vatten i plan- och bygglagen

10.4.1 Förtydligade bestämmelser om hänsyn till allmänna intressen

Länsstyrelsen är kritiska till förslaget att 2 kap. 10 § PBL ska avgränsas till att enbart omfatta planläggning. Även andra ärenden enligt PBL bör omfattas av kopplingen till 5 kap. miljöbalken gällande miljökvalitetsnormerna för vatten och av försämrings- och äventyrandeförbudet. Detta med anledning av att det finns bygg- och rivningslovssituationer där statusen i närliggande recipienter riskerar att försämrats eller äventyras om hänsyn inte tas till miljökvalitetsnormerna för vatten.

Ett av utredningens motiv till att paragrafen enbart ska omfatta planläggning är att bestämmelsen inte ska inskränka den bygg rätt som följer av en beslutad detaljplan. Länsstyrelsen vill framhålla att äldre planer sällan beaktar exploateringens påverkan på vattenkvaliteten i berörda vattenförekomster och kan därmed strida mot försämrings- och äventyrandeförbudet. Det är därför viktigt att frågan hanteras även i andra ärenden enligt PBL.

Ett annat av utredningens motiv är att det ny förslaget, om att en obebyggd tomt ska bebyggas så att det i skälig utsträckning går att hantera dagvatten, bland annat syftar till att minska risken för överträdelse av försämrings- och äventyrandeförbuden avseende vattenmiljön vid ny bebyggelse. I avsnitt 10.4.7, där förslaget hanteras, framgår det dock inte tydligt att kommunen även ska beakta möjligheterna att minska risken för överträdelse i sin bedömning om skälig hantering av dagvatten på tomt i samband med bygglov. Det finns därför en risk för att påverkan på vattenkvalitet inte kommer beaktas i tillräcklig omfattning i samband med bygglov.

10.4.4 Nya möjligheter att ställa krav på skyddsåtgärder m.m. vid planläggning i detaljplan och områdesbestämmelser

Länsstyrelsen ser positivt på föreslagna ändringar i 4 kap. 12, 14 och 16 § PBL. Ändringarna kommer bland annat, tillsammans med andra föreslagna ändringar, möjliggöra säkerställande av dagvattenåtgärder även inom områden med enskilt huvudmannaskap, vilket oftast är förutsättningen i Jämtlands län.

Länsstyrelsen instämmer vidare i att kommunerna behöver ha tillräckliga planeringsunderlag för att kunna säkerställa att mark- och vattenområden används på bästa sätt. Det är därför viktigt att länsstyrelserna och andra myndigheter ges resurser att bistå med sådant underlag och vägledning.

10.4.7 Nya krav avseende hantering av vatten på en tomt

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Det är i samband med bygglov viktigt att beakta kumulativa effekter av exploatering och att hänsyn tas även till geotekniska risker, inte enbart risken för översvämning. Detta bör tydliggöras i utredningen.

Vidare hade Länsstyrelsen gärna sett att förslaget kompletterades med att en obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas så att det på tomten går att tillgodose krav på energiförsörjning och uppvärmning. Detta för att klargöra och i ett tidigt skede hantera att vissa energianläggningar inte alltid är lämpliga att installera på fastigheter inom vattenskyddsområden. Länsstyrelsen har haft ett

flertal dispenser för bergvärme inom vattenskyddsområden på grund av att bygglov beviljats utan att krav på typ av energiförsörjning och uppvärmning har ställts. Frågan om energiförsörjning är inte direkt kopplad till vattenfrågor men kan indirekt påverka skydd av vatten och störa vattenförsörjningen i vissa områden.

10.4.9 Förtydligande av länsstyrelsens överprövning avseende frågor om miljö kvalitet

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att skyddsåtgärder både inom och utanför planområdet ska beaktas i bedömningen om försämrings- eller äventyrandeförbudet avseende vattenmiljö har överträtts. Det behöver dock tydliggöras vilket underlag som ska presenteras i samband med antagandet av detaljplanen, för att Länsstyrelsen ska kunna se att det är säkerställt att skyddsåtgärder kommer vidtas utanför planområdet. I de fall skyddsåtgärder enbart är avtalade eller beslutade i samband med ett antagande av detaljplanen ser Länsstyrelsen att många frågor kvarstår. Exempelvis när i tid åtgärder ska vidtas eller vem som följer upp att åtgärder genomförts.

10.5 Förenklade strandskyddsregler för att underlätta planändringar

Länsstyrelsen ställer sig frågande till om ändringar i strandskyddslagstiftningen omfattas av utredningens direktiv samt bedömer att konsekvenserna av föreslagna ändringar inte är tillräckligt utredda. Frågorna bör hanteras i en separat utredning där konsekvenserna för strandskyddets båda syften hanteras utförligare.

Strandskyddets syften har förändrats över tid och frågor kring fri passage och växt- och djurliv i strandzonen har fått en ökad betydelse. Många äldre planer och beslut gällande strandskydd har tagits utan den hänsyn till strandskyddets syften som lagen idag kräver. Gällande ändringen som föreslås i lagen om införande av miljöbalken, är det oklart vilka beslut som omfattas av formuleringen *om inte annat har bestämts*. Omfattar ändringen beslut som fattats innan syftet med strandskyddet utökades, ser Länsstyrelsen en risk för att bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtliv inte beaktas i tillräcklig utsträckning.

Gällande ändringen som föreslås i 7 kap. miljöbalken bedömer Länsstyrelsen vidare att förslaget lämnar ett för stort

tolkningsutrymme. Av utredningen framgår exempelvis inte hur nya detaljplaner behöver förhålla sig till användningsgränser eller byggnadsvolymer i gällande plan. Länsstyrelsen vill även framhålla att samma typ av användning inom ett planområde kan innebära olika påverkan på strandskyddets syften, exempelvis om en detaljplan för flerbostadshus ersätts med en detaljplan för villabebyggelse.

10.6 Förtydligad reglering av frågor om dagvatten, vattenbrist och skydd av vattenområden i lagen om allmänna vattentjänster

10.6.1 Ny reglering av dagvatten

Förslaget om ny bestämmelse med möjlighet för kommunen att förelägga en fastighetsägare inom verksamhetsområdet att vidta dagvattenåtgärder på tomten är positivt. Länsstyrelsen är dock tveksam till vilken nytta förslaget kommer ha i länet, på grund av länets förutsättningar. Dels utelämnar förslaget en stor andel planlagd mark som inte är planerad utifrån ökad nederbörd och klimatförändring, i och med förslaget föreslås begränsas till planer som beslutats tidigast 1 januari 2027. Dels avgränsas förslaget till att gälla fastighetsägare inom kommunalt verksamhetsområde. Förekomsten av beslutade verksamhetsområden är mycket begränsad i Jämtlands län.

De flesta samhällen i länet som är planlagda ligger utanför verksamhetsområde och där det finns allmän platsmark är huvudmannskapet oftast enskilt. Länsstyrelsen har möjlighet att förelägga en kommun att besluta om verksamhetsområde inom ett specifikt område. Det kan dock vara svårt eller omöjligt för kommunen att tillgängliggöra sig marken då den sällan finns i kommunens ägor och ett inköp av marken skulle innebära en orimligt stor kostnad. Därmed missar utredningen en stor andel platser som är i behov av bättre dagvattenhantering. Länsstyrelsen efterfrågar förslag på hur dagvatten kan hanteras inom befintlig bebyggelse där det saknas verksamhetsområde och där huvudmannskapet för allmän platsmark är enskilt.

Det behöver tydliggöras inom vilken typ av verksamhetsområde förslaget gäller. Innebär förslaget att kommunen enbart får förelägga fastighetsägare inom verksamhetsområde för dagvatten, kommer nyttan av förslaget begränsas ytterligare.

10.6.3 Krav på ansökan om skydd av vissa dricksvattentäkter

Länsstyrelsen har noterat att olika begrepp används i förslaget till ny paragraf i LAV, 6 e §. I punkt 1 används begreppet *skydd av vattenområdet* och i punkt 2 används *vattenskyddsområde*. Det behöver tydliggöras vilken skillnad som utredningen ser ligger i ordvalen. Gällande samma paragraf behöver det tydliggöras vad som avses med *om det behövs*. Nuvarande formulering innebär att det inte blir ett skarpt krav att alltid inrätta vattenskyddsområde.

Gällande behovsbedömning och initiativ till skydd av vattentäkter är det rimligt att kommunerna bör ha det största ansvaret för att ett skydd kommer till stånd. Bland annat med anledning av att det är den sökande som hanterar eventuella ersättningsanspråk, vilket Länsstyrelsen har svårt att göra då det kan röra sig om stora ersättningsbelopp.

Förslaget att komplettera 51 § LAV med att länsstyrelserna ska utöva tillsynen över att kommunerna ansöker om skydd av vattentäkter stämmer väl med att 6 e § införs. Ett genomförande av förslaget kommer kräva mer resurser på länsstyrelserna för att arbeta med detta på berörda enheter, utifrån att ansvarsområdet utökas. Det är också viktigt att det beslutas om en tillsynsvägledande myndighet för arbetet.

10.6.4 Ny reglering om bevattningsförbud vid vattenbrist

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om att ge huvudmannen förutsättningar för att stänga av vattenförsörjning till fastigheter under vissa förutsättningar. Det bör dock inte ställas krav på skriftlig uppmaning, då det kan förhålla processen i för hög utsträckning. Processen med att stänga av dricksvattenförsörjning till fastigheter ska ses som det sista alternativet vid vattenbrist och bör därför inte begränsas av ett liknande krav.

I övrigt vill Länsstyrelsen framhålla att risken för uppkomst av vattenbrist visar på vikten av att ha detaljerade vattenbalanser för olika områden. Vår kunskap om olika vattenuttag och hur vattnet används behöver förbättras, både på regional och nationell nivå. Det är därför viktigt att utöka resurser för att ta fram sådana kunskapsunderlag.

10.7 Förtydligade bestämmelser om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken

10.7.1 Förtydligade miljö kvalitetsnormer

De olika normerna behöver definieras tydligare så ingen osäkerhet uppstår kring innehållet och definition av de olika normerna och framför allt hur de skiljer sig. Ingen överlapp får förekomma mellan de olika normdefinitioner. Det kan i nuläget tolkas som att gränsvärdesnorm och resultatnorm överlappar i sina definitioner. Länsstyrelsen tolkar utredningen som att resultatnorm avser alla kvalitetskrav som inte kan anges som gränsvärde för en föroreningshalt. Om så är fallet behöver det tydliggöras.

10.8 Förtydligade bestämmelser om miljö kvalitet i vattenförvaltningsförordningen

10.8.3 Förtydligade bestämmelser om förklaring av konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster vid urban markanvändning

Att lyfta problem med vägledning kring KMV och MSK i förhållande till samhällsplanering eller komplexa påverkanssituationer är mycket viktigt. Det behöver poängteras att en del vägledning kring praktisk tillämpning saknas eller är under utveckling. Till exempel definiering/gränsdragning av betydande negativ påverkan i KMV utpekande process, för påverkan av miljöåtgärder på olika enskilda samhällsnyttor eller kombinationer av samhällsnyttor (utöver vattenkraft). Detta arbete bör prioriteras och få extra resurser så att korrekta avvägningar kan göras som följer mål och principer enligt EU:s vägledande dokument (CIS vägledningar). Även om det lyfts att CIS vägledningar inte är juridisk bindande kommer större avvikelser sannolikt leda till att EU kommer ifrågasätta svensk tillämpning.

På s. 720 sista stycket står följande: ”För att åstadkomma detta gör vi för det första bedömningen att det i 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen behöver tydliggöras att påverkan från urban markanvändning är sådan omständighet som kan medföra att en ytvattenförekomst **ska** bedömas som kraftigt modifierad.” Länsstyrelsen anser att ordet **ska** inte är i enlighet med KMV-vägledningen och bör ersättas med **kan** eftersom KMV utpekande innehåller flera steg som behöver bedömas för sig (t.ex. VÄFK uppfyllelse, men också bedömning om samhällsnyttan kan uppnås

på annat sätt). Att föregå de bedömningarna med att ange att vattenförekomst ska bedömas som KMV blir därmed fel.

Det är bra att det tydliggörs att urban markanvändning kan vara anledning för KMV utpekandet. Det är dock viktigt att gränsen för när det leder till betydande negativ påverkan också utvecklas, då inte all urban markanvändning (avsett omfattning och lokalisering) per definition kan leda till betydande negativ påverkan.

I utredningens diskussion om utpekande som kraftig modifierade (KMV) eller tillämpning av undantag mindre strängt krav (MSK) i normsättning jämförs utfall i olika länder. I utredningen saknas en analys över om det finns skillnader mellan medlemsländernas tillämpning av KMV/MSK vid likadana vattenförekomster. Jämförelser är endast relevanta om underlaget är jämförbart (till exempel hårdgjord påverkad urban miljö jämfört med relativt orörda fjällmiljöer).

10.8.4 Undantag för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt

Förslaget på ändring av "orimliga kostnader" behöver formuleras om då skrivningen inte motsvarar formuleringen i vattendirektivet. Förslaget "kostnader som är högre än värdet av målet/nyttan" kan tolkas som när kostnaden är marginellt högre än värdet av nyttan. Länsstyrelsen bedömer att "orimliga kostnader", som i nuvarande 4:10 vattenförvaltningsförordningen, eller "oproportionerliga kostnader", som i vattendirektivet, snarare innebär att kostnaden kan överskrida värdet av nyttan med en icke obetydlig faktor. Det är också vad Havs- och vattenmyndigheten föreslog i utkast till vägledning om orimliga kostnader som varit på remiss.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget också poängtera att ordet undantag är exakt vad som menas i vattendirektivet. EU har tydligt lyft att tillämpning av undantaget i normsättning enligt vattendirektivet bör vara restriktiv.

Länsstyrelsen bedömer vidare att användningen av undantaget mindre stränga krav (MSK) medför att miljö kvalitetsnormen inte kan ändra kategori från "resultatnorm" eller "gränsvärdenorm" till "målsättningsnorm". Det skulle betyda att det inte längre finns förutbestämda kvalitetskrav som ska uppnås, utan enbart kvalitetskrav som ska eftersträvas. Det är en svår utmaning att uppskatta effekten av de åtgärder som bedöms vara möjliga och rimliga att genomföra. Det följer av artikel 4.9 vattendirektivet att

tillämpningen av MSK måste säkerställa åtminstone samma skydds nivå som den befintliga gemenskapslagstiftningen och tolkas av länsstyrelsen som att MSK bör anses som ett "resultatmål" åtminstone när den kan inverka i uppnående av andra mål enligt EU-lagstiftning.

10.8.6 Undantag när överskridandet av miljö kvalitetsnormerna beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser eller sker i en blandningszon

Gränsöverskridande föroreningar

Gällande gränsöverskridande föroreningar instämmer Länsstyrelsen delvis inte i att undantag ska tillåtas för försämring som har orsakats av utsläpp i andra länder. Undantagen borde inte gälla direkta utsläpp av föroreningar via processer från industriverksamheter vid ny- eller omprövning. Detta gäller i synnerhet inte för prioriterade farliga ämnen som exempelvis kvicksilver (ämnen framgår i HVMFS 2019:25, bilaga 6, tabell 1. All förorening av dessa ska upphöra enligt skäl 27 i vattendirektivet). Gränsvärdena är satta som ett skydd mot vattenlevande organismer eller människors hälsa. En ytterligare tillförsel och försämring av status gällande dessa ämnen kommer försämrade situation ytterligare och göra det svårare att nå miljö kvalitetsnormerna. Varje ytterligare utsläpp behöver begränsas och tekniker behöver i stället utvecklas för att ta hand om och förhindra dessa direktutsläpp.

Vidare saknar Länsstyrelsen hantering av gränsöverskridande påverkan som inte är föroreningar. Exempelvis kan även hydrologisk reglering, överledning eller morfologisk modifiering leda till påverkan och försämring i andra länder.

Länsstyrelsen vill i detta samband också lyfta att det finns den så kallade nedströmsprincipen för att hantera gränsöverskridande aspekter inom vattenförvaltning. Att tillämpa ett generellt undantag mindre strängt krav är enligt länsstyrelsen inte heller förenligt med denna princip.

Blandningszoner

Länsstyrelsen ställer sig starkt kritisk till förslaget om blandningszoner och anser att utredningens resonemang rörande 4 kap 12 a § 2 VFF är felaktigt. Länsstyrelsen anser inte att blandningsfrågan ska regleras som ett undantag eftersom det inte

blir en överträdelse när en halt är förhöjd nära ett punkttutsläpp. Status, försämring och normuppfyllelse ska alltid bedömas utifrån en helhetsbedömning av vattenförekomsten och representativa provtagningspunkter.

Enligt utredningen är blandningszoner tänkt att tillämpas för både prioriterade ämnen (kemisk status) och särskilda förorenande ämnen (ekologisk status). I förslaget till lagtext framgår att vattenmyndigheten på sätt som framgår av artikel 4 i direktiv 2008/105/EG (prioämnesdirektivet) ska ange blandningszoner. Det är svårt att förstå hur denna bestämmelse även skulle kunna omfatta särskilda förorenande ämnen då dessa inte ingår i ämneslistan som det hänvisas till i artikel 4 i prioämnesdirektivet. Förslaget berör enbart kemisk status, således ingår inte exempelvis näringsämnen från avloppsreningsverk.

Gällande blandningszoner är Länsstyrelsen dessutom tveksam till verkliga möjligheter att inför sådana då det kommer kräva stora administrativa resurser för att skapa och definiera dessa. Det är tekniskt och naturvetenskapligt komplicerat att fastställa korrekta blandningszoner och det är särskilt svårt att bestämma en blandningszon för en planerad verksamhet, innan utsläppet existerar och provtagning kan genomföras.

Om blandningszoner införs anser Länsstyrelsen att det måste vara tydligt i förväg hur en kvantitativ bedömning ska göras om en verksamhets överträdande av en eller flera gränsvärdesnormer inom en blandningszon hindrar att normen eller normerna uppnås i övriga delar av ytvattenförekomsten eller ej. Även om en verksamhet bara överskrider gränsvärden lite så kan många andra källor tillsammans innebära att normen inte kan nås.

Det behöver vidare tydliggöras vad som kan vara godkända motiv i yrkanden om utpekade blandningszoner i tillståndsansökningar samt vad underlaget ska innehålla. Det behöver vara mätbart och inte bara "tyckanden och antaganden".

Om blandningszoner införs bör de inte omfatta ämnen som definieras som ackumulerande i sediment eller biota (definieras i 15 § HVMFS 2015:26) eftersom ett utsläpp av denna typ av ämnen i blandningszon som överskrider gränsvärde leder till att ämnena lagras och ökar med tid i sediment och biota. Detta kan med tiden få stor påverkan på vattenmiljön samt bli svårt och kostsamt att åtgärda om behov uppstår.

Antalet blandningszoner i en vattenförekomst behöver begränsas och definieras för att inte normen i slutändan ska överskridas för vattenförekomsten.

Det som krävs är att utse representativa provpunkter som uppfyller vattenförvaltningens krav. Begreppet representativ punkt/station kan omfatta även övervakning som kopplar till ekologisk status (allt från särskilda förorenande ämnen till näringsämnen och algprovtagningar) och blir därmed mer ändamålsenligt.

Länsstyrelsen anser att det bör vara en verksamhetsutövare (eller kommun i sin roll som verksamhetsutövare) som ska föreslå representativa provtagningspunkter i linje med egenkontrollkravet och den omvända bevisbördan som gäller enligt miljöbalken. Därefter ska tillstånds-/tillsynsmyndigheten godta eller förkasta förslaget.

10.8.8 Ny möjlighet att besluta om ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram

Länsstyrelsen är positiv till förslaget då det bland annat möjliggör för Länsstyrelsens vattenplaner och vattensystemplaner att bli juridiskt bindande om så önskas. Möjligheten att besluta om lokala åtgärdsprogram skulle även möjliggöra för kommunerna att ta ett helhetsgrepp av dagvattenfrågan i samband med större exploateringar. På så vis kan kumulativa effekters påverkan på vattenförekomster beaktas i större utsträckning.

10.13-10.14 Behov av informations- och utbildningsinsatser samt vägledningsmaterial

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning av behov av väglednings- och informationsmaterial. Det är viktigt för både länsstyrelserna och kommunerna att material tas fram skyndsamt för att få effektivitet i planläggning och hantering av ärenden samt för att få en likartad bedömning av frågorna över landet.

Det är vidare viktigt att kommande vägledningsmaterial och informationsinsatser utgår från hela landets förutsättningar. Det vill säga inte enbart utifrån ett perspektiv där kommunalt huvudmannaskap är norm, utan även för kommuner med små ekonomiska resurser och många planlagda områden med enskilt huvudmannaskap. I och med att förhållandena kan variera mellan olika landsdelar, både vad gäller tillgång till vatten, risk för

vattenbrist och möjligheter till åtgärder för dagvattenhantering, bör det alltid finnas utrymme att planera efter de förhållanden som råder.

10.14.6 Behov av vägledning för tillämpningen av undantagen från bestämmelserna om miljö kvalitet

Om förslagen i avsnitt 10.8.4-10.8.6 går igenom instämmer Länsstyrelsen i bedömningen att ytterligare vägledning kommer behövas. Länsstyrelsen vill poängtera att vägledningsbehovet är stort och ytterligare vägledning kommer behöva tas fram skyndsamt. Det är viktigt att resurser tillförs så vägledande myndigheter kan ta fram tydliga och användbara vägledningar på kort tid.

Redan i nuläget finns ett stort behov av vägledning, exempelvis gällande vad som är en representativ övervakningsstation, var gränsen går för försämring och vad som är försumbart.

12 Konsekvenser

12.5.2 Länsstyrelserna

Länsstyrelsen ställer sig frågande till om det kommer att räcka med tillskjutande av medel motsvarande en årsarbetskraft per länsstyrelse under två år. Förutom det kontinuerliga arbetet med hantering av planärenden, miljö kvalitetsnormer och genomförandet av vattenförvaltningens åtgärdsprogram har länsstyrelsen också en viktig roll som stöd till både vattenmyndigheten och till kommunerna i länet. Länsstyrelsen kommer dessutom behöva resurser för att kunna hantera ansökningar om vattenskyddsområden från kommunerna som kan öka i omfattning, vilket inte nämns i utredningen. Bristande resurser hos länsstyrelsen kommer att ha en negativ påverkan på genomförandet av förslagen i alla led.

Allmänna synpunkter

Statligt stöd för bättre vattenhushållning

Länsstyrelsen önskar att det statliga stödet för bättre vattenhushållning som fanns mellan 2019 och 2023 återinförs. Detta för att öka takten av genomförande av åtgärder för en bättre vattenhushållning. Ett återinförande av stödet skulle dessutom

innebära ökade resurser för både länsstyrelserna och kommunerna att jobba med frågorna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med samhällsplanerare Jonna Grandics som föredragande. I den slutliga handläggningen har också funktionschef Morgan Nordbakk medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.